

**Europska zajednica
za ugljen i čelik:
postupak likvidacije
teče prema planu,
no financiranje
istraživanja više nije
održivo**

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

2019.

Sadržaj

	Odlomak
Sažetak	I. – V.
Uvod	01. – 06.
Opseg ovog pregleda i pristup njegovoj izradi	07. – 11.
Ukupni rezultati EZUČ-a u likvidaciji	12. – 14.
Likvidacija je gotovo završena	15. – 17.
Prihodi od upravljanja imovinom naglo su se smanjili zbog pada kamatnih stopa	18. – 24.
Model financiranja istraživanja u području ugljena i čelika dosegno je svoje granice	25. – 29.
Istraživački fond za ugljen i čelik: zasebni istraživački program u okviru EU-a	30. – 36.
Zaključak	37. – 40.
Pojmovnik	
Revizorski tim	

Sažetak

I Europska zajednica za ugljen i čelik (EZUČ) prestala je postojati, prema planu, 23. srpnja 2002. Sva imovina i obveze Europske zajednice za ugljen i čelik koje su postojale tog dana prenesene su na Europsku zajednicu, a Komisiji je povjerena odgovornost za likvidaciju financijskog poslovanja i upravljanje ostalom imovinom EZUČ-a u likvidaciji. Neto prihodi od upravljanja imovinom upotrebljavani su isključivo za financiranje istraživačkih projekata EU-a u području ugljena i čelika.

II U ovom pregledu analizirani su postupak likvidacije financijskog poslovanja, upravljanje ostalom imovinom i obrazloženja financiranja istraživačkih projekata EU-a u području ugljena i čelika.

III Iako je EZUČ prije isteka ugovora kojim je osnovan preuzeo dugoročne obveze, postupak likvidacije je gotovo završen te preostaju tek neznčajni iznosi.

IV Tijekom godina vlasnički kapital EZUČ-a dosegnuo je 1,5 milijardu eura. Međutim, zbog klime u kojoj prevladavaju niske kamatne stope dohodak od ulaganja drastično se smanjio. Slijedom toga, financiranje istraživačkih projekata u području ugljena i čelika isključivo na temelju neto prihoda od upravljanja imovinom više nije održivo.

V U isto vrijeme postoji težnja za usklađivanjem upravljanja projektima u području ugljena i čelika te ostalim projektima koji se financiraju kroz okvirne programe EU-a za istraživanja radi poticanja održivog rasta utemeljenog na inovacijama.

Uvod

01 Europska zajednica za ugljen i čelik (EZUČ) osnovana je na razdoblje od pedeset godina Ugovorom o EZUČ-u koji su u Parizu 18. travnja 1951. potpisale Belgija, Njemačka, Francuska, Italija, Luksemburg i Nizozemska. Sporazum je stupio na snagu 23. srpnja 1952. te je sukladno predviđenom trajanju istekao 23. srpnja 2002.

02 Sva imovina i obveze EZUČ-a koje su postojale na dan isteka ugovora prenesene su na Europsku zajednicu 24. srpnja 2002. Stupanjem na snagu Ugovora iz Nice 1. veljače 2003. imovina i obveze prenesene su na Europsku uniju s retroaktivnim učinkom od 24. srpnja 2002.

03 Uzimajući u obzir želju da se ta sredstva upotrijebe za istraživanje u sektorima koji su povezani s industrijom ugljena i čelika, Europsko vijeće odlučilo je na sastanku u Nici priložiti Ugovoru o EU-u Protokol¹ kojim se predviđaju sljedeća posebna pravila.

- (a) Neto vrijednosti imovine i obveza „EZUČ-a u likvidaciji” trebale su se smatrati imovinom namijenjenom za istraživanje u sektorima koji su povezani s industrijom ugljena i čelika.
- (b) Po okončanju postupka likvidacije EZUČ-a ta bi se imovina nazivala „imovina Istraživačkog fonda za ugljen i čelik”.
- (c) Prihodi od te imovine činili bi „Istraživački fond za ugljen i čelik” te bi ih se upotrebljavalo isključivo za istraživanja u sektorima koji su povezani s industrijom ugljena i čelika, izvan okvirnih programa za istraživanje.
- (d) U skladu s posebnim zakonodavnim postupkom i uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta, Vijeće bi usvojilo potrebne provedbene odredbe. Konkretno, Vijeće bi na prijedlog Komisije usvojilo višegodišnje financijske smjernice za upravljanje imovinom Istraživačkog fonda za ugljen i čelik te tehničke smjernice za istraživački program tog fonda.

---

¹ Protokol br. 37 o financijskim posljedicama isteka Ugovora o EZUČ-u te o Istraživačkom fondu za ugljen i čelik.

04 Od stupanja Ugovora iz Nice na snagu Vijeće je usvojilo sljedeće provedbene odredbe:

- (a) odluku o financijskim posljedicama isteka Ugovora o EZUČ-u te o Istraživačkom fondu za ugljen i čelik²
- (b) odluku o utvrđivanju višegodišnjih financijskih smjernica za upravljanje imovinom EZUČ-a u likvidaciji i, po završetku likvidacije, imovinom Istraživačkog fonda za ugljen i čelik³ te
- (c) odluku o utvrđivanju višegodišnjih financijskih smjernica za istraživački program Istraživačkog fonda za ugljen i čelik⁴, stavljenu izvan snage odlukom o usvajanju istraživačkog programa Istraživačkog fonda za ugljen i čelik i o višegodišnjim tehničkim smjernicama za taj program⁵.

05 U tom je kontekstu Komisija (GU ECFIN⁶) odgovorna za:

- (a) likvidaciju financijskih poslova povezanih s kreditiranjem i pozajmljivanjem preostalih po isteku ugovora o EZUČ-u⁷ i
- (b) upravljanje ostalom imovinom EZUČ-a u likvidaciji⁸.

06 Svake godine neto prihodi od te imovine bili su namijenjeni financiranju Istraživačkog fonda za ugljen i čelik u okviru općeg proračuna Europske unije. Komisija (GU RTD⁹) upravlja Istraživačkim fondom za ugljen i čelik.

---

² 2003/76/EZ: Odluka Vijeća od 1. veljače 2003. (SL L 29, 5.2.2003., str 22.) izmijenjena Odlukom Vijeća (EU) 2018/599 od 16. travnja 2018. (SL L 101, 20.4.2018., str. 1.).

³ 2003/77/EZ: Odluka Vijeća od 1. veljače 2003. (SL L 29, 5.2.2003., str 25.) izmijenjena odlukom 2008/750/EZ: Odluka Vijeća od 15. rujna 2008. (SL L 255, 23.9.2008., str. 28.)

⁴ 2003/78/EZ: Odluka Vijeća od 1. veljače 2003. (SL L 29, 5.2.2003., str 28.).

⁵ 2008/376/EZ: Odluka Vijeća od 29. travnja 2008. (SL L 130, 20.5.2008., str. 7.).

⁶ GU ECFIN: Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove

⁷ Članak 1. Odluke Vijeća 2003/76/EZ.

⁸ Članak 2. Odluke Vijeća 2003/76/EZ.

⁹ GU RTD: Glavna uprava za istraživanje i inovacije

Opseg ovog pregleda i pristup njegovoj izradi

07 Glavni razlozi za izradu pregleda bile su činjenica da je odluka o likvidaciji EZUČ-a donesena prije više od petnaest godina i taj postupak još traje te činjenica da osim godišnje financijske revizije koju obavlja Sud i godišnje revizije koji obavlja privatni vanjski revizor nije obavljen nijedan poseban pregled te teme.

08 Ovaj bi pregled trebao biti koristan Europskom parlamentu, Europskom vijeću i Europskoj komisiji, glavnim dionicima postupka likvidacije EZUČ-a u likvidaciji.

09 Ovaj pregled usmjeren je na procese likvidacije financijskih poslova povezanih s kreditiranjem i pozajmljivanjem te procese upravljanja ostalom imovinom u posljednje tri financijske godine (2016., 2017., 2018.). Pregled također sadržava analizu obrazloženja dodjele sredstava u kontekstu programa EU-a za istraživanja.

10 Pregled ne obuhvaća cjelokupnu ulogu GU-a ECFIN u upravljanju imovinom, nego je ograničen na usluge pružene EZUČ-u u likvidaciji. Također ne uključuje upravljanje Komisije (GU RTD) Istraživačkim fondom za ugljen i čelik.

11 Ovaj pregled nije revizija. Informacije i dokumenti relevantni za opseg ovog pregleda prikupljeni su pregledom dokumentacije o upravljanju i revizijskih izvješća dobivenih od Komisije te u okviru niza razgovora sa službenicima Komisije iz GU-a ECFIN i GU-a RTD.

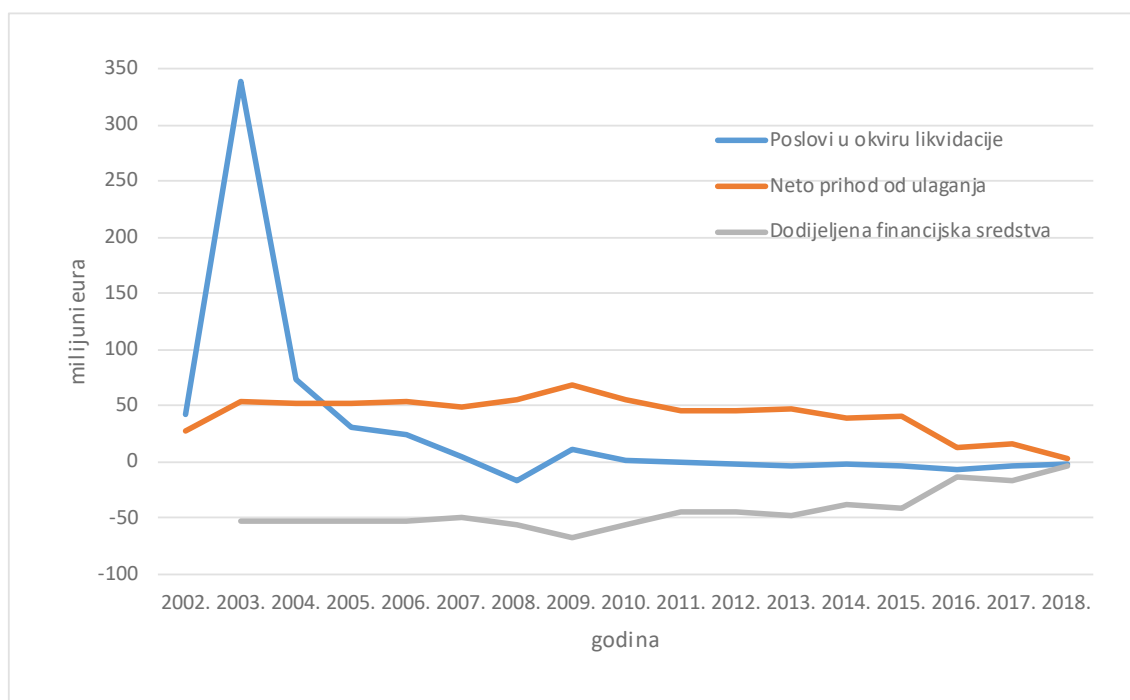
Ukupni rezultati EZUČ-a u likvidaciji

12 U srpnju 2002. vlasnički kapital EZUČ-a u likvidaciji iznosio je 420 milijuna eura. Promjenom računovodstvenih politika ta je vrijednost 2005. godine porasla za 389 milijuna eura. Proširenjem EU-a 2004., 2007. i 2013. nove su države članice pridonijele imovini ukupnim iznosom od 212 milijuna eura.

13 Ukupna uspješnost upravljanja imovinom EZUČ-a u likvidaciji svake je godine drukčija, ovisno o napretku u postupku likvidacije, rezultatu aktivnosti upravljanja imovinom te financiranju Istraživačkog fonda za ugljen i čelik. Na kraju 2018. vlasnički kapital EZUČ-a u likvidaciji iznosio je 1,5 milijardi eura.

14 Rezultati EZUČ-a u likvidaciji tijekom prethodnih godina detaljno su prikazani na [slici 1.](#)

Slika 1. – Rezultati EZUČ-a u likvidaciji (2002. – 2018.)

Izvor: financijski izvještaji EZUČ-a u likvidaciji.

Likvidacija je gotovo završena

15 EZUČ je prije isteka svog Ugovora 2002. godine preuzeo dugoročne obveze. Čak i nakon isteka Ugovora te obveze moraju biti ispunjene. Stoga su postupci likvidacije EZUČ-a doveli tek do postupnog smanjenja nepodmirenih zajmova. Prema rasporedu dospjeća portfelj kredita smanjio se sa 964 milijuna eura 2002. na 95,2 milijuna eura na kraju 2018. Potonji iznos sastoji se od sljedećeg¹⁰:

- (a) nepodmirenog iznosa dvaju zajmova odobrenih Europskoj investicijskoj banci (EIB) u britanskim funtama, u visini od 92 milijuna eura. Ti su zajmovi ugovoreni kao dužnički vrijednosni papiri te su u cijelosti otplaćeni u srpnju 2019.
- (b) nepodmirenog iznosa zajmova za socijalno stambeno zbrinjavanje radnika u industriji ugljena i čelika izdanih preko financijskih posrednika, u visini od 2,4 milijuna eura. Posljednji su zajmovi odobreni 1998. i bit će otplaćeni do 2024.
- (c) nepodmirenog iznosa stambenih kredita odobrenih osoblju, u visini od 0,8 milijuna eura. Za upravljanje tim zajmovima zadužen je Ured za upravljanje individualnim materijalnim pravima i njihovu isplatu, koji djeluje u sklopu Komisije. Posljednji takvi zajmovi odobreni su u lipnju 2002. te ističu 2027.

16 Pozajmice i dugovi također su se postupno smanjili otkako je EZUČ prestao s djelovanjem, sa 742 milijuna eura u srpnju 2002. na 92 milijuna eura na kraju 2018. Taj preostali iznos činile su dvije pozajmice izražene u britanskim funtama, koje su bile povezane s kreditima EIB-a te su dospjele u srpnju 2019.

17 Dosadašnje poslovanje upućuje na to da je u razdoblju 2012. – 2018. likvidacija poslova povezanih s kreditiranjem i pozajmljivanjem dovela do gubitaka od ukupno 22,2 milijuna eura, do kojih je došlo nakon prisilnog restrukturiranja zajmova, uz prosječni godišnji gubitak od 3,2 milijuna eura.

---

¹⁰ Izvor: financijsko izvješće EZUČ-a u likvidaciji, stanje na dan 31. prosinca 2018.

Prihodi od upravljanja imovinom naglo su se smanjili zbog pada kamatnih stopa

18 U slučajevima u kojima imovina EZUČ-a nije potrebna za ispunjavanje obveza, ona se ulaže kako bi se zajamčila dugoročna isplativost. Cilj je ulaganja na siguran način ostvariti najveći mogući prinos¹¹.

19 U smjernicama za strategiju ulaganja koje je utvrdilo Vijeće¹² navedeno je da bi se imovina EZUČ-a trebala ulagati na takav način koji bi zajamčio da su financijska sredstva dostupna kada su potrebna, uz najveću moguću zaradu.

20 Takva strategija ulaganja pretočena je u operativnu strategiju kojoj je cilj bio pružiti kombinaciju dostupnosti i sigurnosti. Svake godine provodi se ekonomska analiza te se procjenjuju različiti scenariji. To je integrirani pristup koji je zajednički svim portfeljima kojima upravlja Komisija (GU ECFIN): on nije namijenjen samo EZUČ-u u likvidaciji nego i za, primjerice, fondove BUFI, EFSU i PGF¹³. Portfeljem EZUČ-a u likvidaciji upravlja se, od donošenja odluka do provedbe, istim operativnim mehanizmima (u pogledu osoblja ili alata) kao i ostalim zadaćama upravljanja imovinom za koje je odgovorna Komisija (GU ECFIN).

21 Međutim, niske kamatne stope od 2013. nepovoljno utječu na uspješnost aktivnosti upravljanja imovinom. Tijekom 2018. i 2019. prihod od oročenih depozita, instrumenata tržišta novca i državnih obveznica, koji jamče dostupnost financijskih sredstava i sigurnost ulaganja, bio je bitno manji.

22 Komisija (GU ECFIN) procjenjuje uspješnost svojeg upravljanja imovinom obavljanjem usporedbe s referentnim vrijednostima. Referentne vrijednosti dinamičan su skup indeksa koji odražavaju kategorije i dospijeca imovine u portfelju EZUČ-a u likvidaciji. Postignuta razina uspješnosti upravljanja imovinom dosljedno je

---

¹¹ Članak 2. Odluke Vijeća 2003/76/EZ.

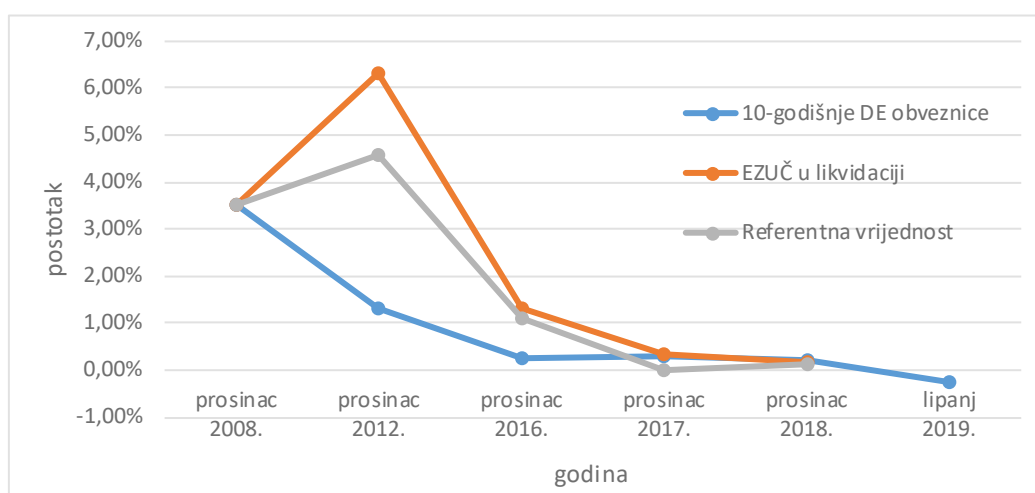
¹² Odluka Vijeća 2003/77/EC

¹³ BUFI (fond za novčane kazne uplaćene u proračun zbog povrede tržišnog natjecanja), EFSI (Europski fond za strateška ulaganja), PGF (Jamstveni fond sudionika Obzora 2020)

bila iznad relevantne referentne vrijednosti. Međutim, zbog razloga navedenih u prethodnom dijelu teksta, neto iznos ostvarenog dohotka postao je vrlo nizak.

23 Na *slici 2.* prikazani su kretanje referentnih vrijednosti, uspješnost upravljanja imovinom EZUČ-a u likvidaciji te prinos na njemačke desetogodišnje obveznice (što je uobičajena referentna vrijednost za državne obveznice sa srednjim dospeljem). U lipnju 2019. prinos na njemačke desetogodišnje obveznice pao je ispod 0 %.

Slika 2. – Uspješnost upravljanja imovinom EZUČ-a u likvidaciji (2002. – 2018.)

Izvor: financijski izvještaji EZUČ-a u likvidaciji – ESB.

24 Svakih pet godina Komisija iznova procjenjuje funkcioniranje i djelotvornost financijskih smjernica za upravljanje imovinom EZUČ-a u likvidaciji te po potrebi predlaže izmjene. U sklopu posljednje procjene, čiji su rezultati objavljeni u ožujku 2018., utvrđeno je da postoji problem smanjenja prihoda od upravljanja imovinom i da je potrebno izraditi prijedlog za izmjenu financijskih smjernica. Međutim, niti 18 mjeseci nakon te procjene Vijeću nije podnesen prijedlog za promjenu.

Model financiranja istraživanja u području ugljena i čelika dosegnuo je svoje granice

25 U skladu sa stavkom 2. članka 1. Protokola br. 37 priloženog Ugovorima o EU-u, Istraživački fond za ugljen i čelik financira se prihodima od imovine EZUČ-a u likvidaciji. Neto prihod ostvaren tijekom godine „n” dostupan je u proračunu EU-a za godinu „n+2” te se može upotrijebiti isključivo za istraživanja u sektorima koji su povezani s industrijom ugljena i čelika¹⁴. Kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri smanjile fluktuacije u financiranju istraživanja koje bi mogle nastati zbog kretanja na financijskim tržištima, primjenjuje se mehanizam nivelacije¹⁵.

26 Nakon pada prihoda od upravljanja imovinom, uplaćivanje sredstava u proračunsku liniju 08 05 neto prihodima i sredstvima iz pričuve za mehanizam nivelacije palo je s 42 milijuna eura 2017. godine na 22 milijuna eura 2019. godine. Sudeći prema prihodima za 2018. ta će proračunska linija 2020. godine dosegnuti tek oko 12 milijuna eura. Svota od 12 milijuna eura dodijeljenih za 2020. godinu sastoji se od 3 milijuna eura neto prihoda od upravljanja imovinom tijekom 2018. i 9 milijuna eura prenesenih iz pričuve za mehanizam nivelacije. Pričuva za mehanizam nivelacije smanjila se s 55 milijuna eura na kraju 2008. na 22,9 milijuna eura na kraju 2017. te na 13,4 milijuna eura na kraju 2018. Taj je razvoj prikazan na [slici 3](#).

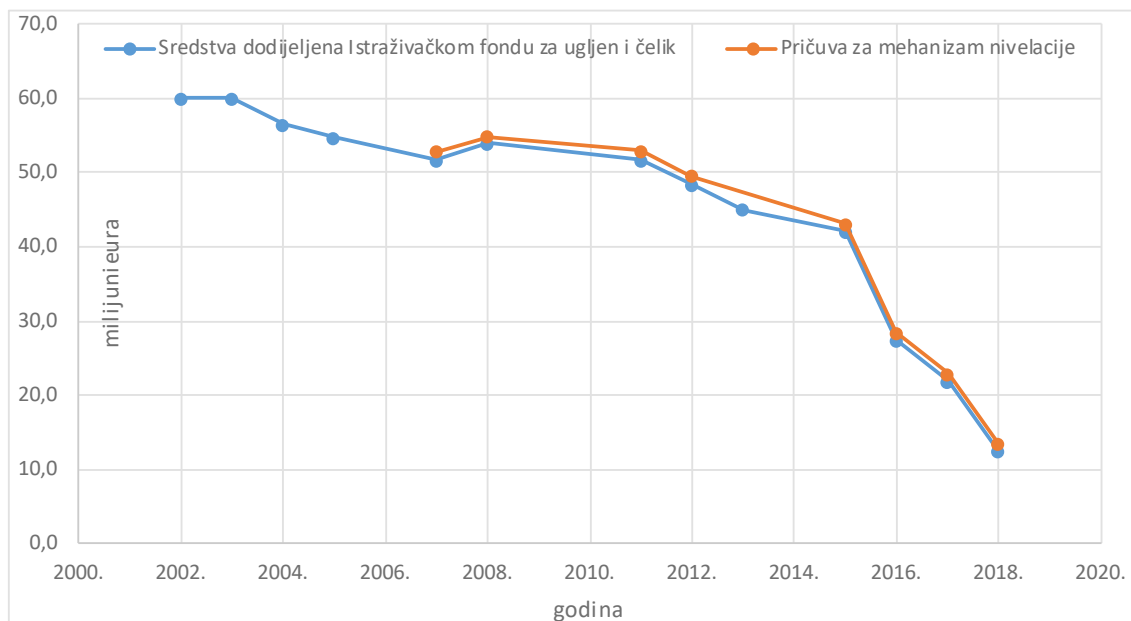
---

¹⁴ Prihodi: proračunska linija 6133 – Prihodi od ulaganja iz članka 4. Odluke 2003/76/EZ — Namjenski prihodi.

Rashodi: proračunska linija 0805 – Istraživački program Istraživačkog fonda za ugljen i čelik.

¹⁵ Prilog odluci Vijeća 2003/76/EZ od 1. veljače 2003. (SL L 29, 5.2.2003., str. 22).

Slika 3. – Sredstva dodijeljena Istraživačkom fondu za ugljen i čelik i sredstva iz pričuve za mehanizam nivelacije (2002. – 2018.)

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija EZUČ-a u likvidaciji.

27 Prema navodima Komisije, za uspješnu provedbu istraživačkog programa Istraživačkog fonda za ugljen i čelik potrebno je godišnje financiranje od barem 40 milijuna eura. Zbog trenutne klime u kojoj prevladavaju niske kamatne stope taj se iznos ne može namaknuti samo prihodima od upravljanja imovinom.

28 U skladu s člankom 4. stavkom 5. provedbenih mjera koje je Vijeće donijelo 2003. godine, stornirane preuzete obveze Istraživačkog fonda za ugljen i čelik vraćene su u imovinu EZUČ-a u likvidaciji. Te su mjere izmijenjene 2018.¹⁶ kako bi se stornirane preuzete obveze mogle trošiti u okviru Istraživačkog fonda za ugljen i čelik, uključujući i obveze nastale nakon 24. srpnja 2002. Time će se osigurati 52 milijuna eura dodatnih financijskih sredstava, što bi riješilo pitanje financiranja Istraživačkog fonda za ugljen i čelik 2018., 2019. i 2020. Međutim, u trenutnoj klimi izrazito niskih kamatnih stopa te mjere neće biti dostatne da se zajamči održivo financiranje Istraživačkog fonda za ugljen i čelik nakon 2020.

29 Povrh tih problema povezanih sa smanjenjem prihoda, na Fond bi mogle nepovoljno utjecati i posljedice započetog povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a. Naime, u članku 145. nacrta sporazuma o povlačenju kojim se uređuju budući odnosi Ujedinjene Kraljevine i država članica EU-a stoji: „Unija ima obvezu prema Ujedinjenoj

¹⁶ Odluka Vijeća (EU) 2018/599 od 16. travnja 2018. (SL L 101, 20.4.2018., str 1.) o izmjeni Odluke 2003/76/EZ (SL L 29, 5.2.2003., str. 22.)

Kraljevini za [...]njezin] udio na dan 31. prosinca 2020. u neto imovini Europske zajednice za ugljen i čelik u likvidaciji [te joj je dužna isplatiti odgovarajući iznos] u pet jednakih godišnjih obroka na dan 30. lipnja svake godine, počevši od 30. lipnja 2021.”

Istraživački fond za ugljen i čelik: zasebni istraživački program u okviru EU-a

30 Istraživačkim fondom za ugljen i čelik pruža se potpora projektima u sektorima koji su povezani s industrijom ugljena i čelika. Ti projekti obuhvaćaju proizvodne procese, primjenu, uporabu i pretvorbu resursa, sigurnost na radu, zaštitu okoliša te smanjenje emisija CO₂ kod upotrebljavanja ugljena i proizvodnje čelika¹⁷.

31 Primjeri takvih projekata ukratko su opisani u *okviru 1*.

Okvir 1. – Primjeri projekata Istraživačkog fonda za ugljen i čelik

Opti-mine

Demonstracija optimizacije procesa za povećanje učinkovitosti i sigurnosti u rudnicima ugljena integracijom elektroničkih informacijskih i komunikacijskih tehnologija.

HUGE2

Istraga onečišćenja podzemnih vodonosnika te mogućeg istjecanja otrovnih i eksplozivnih plinova u okolne slojeve. Radovi su bili usmjereni na pronalaženje praktičnih rješenja za sprječavanje mogućeg istjecanja upotrebom reaktivnih barijera.

Oncord

Razumijevanje procesa do kojih dolazi tijekom suspaljivanja goriva siromašnih energijom i ugljena.

HISARNA B i C

Nova metoda izrade željeza koju karakterizira jako niska razina emisija CO₂ i izravna upotreba ugljena i rude.

GREENEAF2

Upotreba ogorine iz biomase kao zamjene za fosilni ugljen u elektrolučnoj peći.

---

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/research-fund-coal-and-steel-rfcs_en.

ACE-PICK

Inovativni proces elektrolitskog dekapiranja ugljika i nehrđajućeg čelika s puno većom učinkovitošću od konvencionalnog tretiranja u pogledu smanjenja vremena potrebnog za dekapiranje, potrebe za svježim kemikalijama i utjecaja na okoliš.

HIPERBA

Projekt u kojem se razvijaju sigurniji i konkurentniji zaštitni cestovni sustavi upotrebom visokoučinkovitog čelika.

PUC

Ispitivanje koristi u pogledu kvalitete i novca koje se mogu ostvariti primjenom kontinuiranog praćenja ujednačenosti proizvoda u industriji čelika.

Izvor: Europska komisija – GU RTD.

32 Istraživački fond za ugljen i čelik dopunjuje druge europske financijske instrumente za istraživanje i inovacije, no i dalje je izvan okvirnih programa EU-a za istraživanje kako je predviđeno člankom 1. stavkom 2. Protokola br. 37 u Ugovorima o EU-u. Raspodjela financijskih sredstava također je ostala kako slijedi: 27,2 % namijenjeno je za istraživanja povezana s ugljenom, a 72,8 % za istraživanja povezana s čelikom, kako je predviđeno člankom 4. stavkom 2. provedbenih mjera koje je Vijeće donijelo 2003. godine.

33 Kako bi se zajamčila komplementarnost sa Sedmim okvirnim programom uspostavljenim u prosincu 2006.¹⁸, istraživački program Istraživačkog fonda za ugljen i čelik usvojen je zajedno s izmjenama višegodišnjih tehničkih smjernica u travnju 2008. godine¹⁹. Kako bi se usklađenost i komplementarnost očuvale i u vezi s okvirnim programom Obzor 2020. uspostavljenim u prosincu 2013. godine²⁰, istraživački program i višegodišnje tehničke smjernice Istraživačkog fonda za ugljen i čelik dodatno

¹⁸ Odluka br. 1982/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. (SL L 412, 30.12.2006, str. 1).

¹⁹ Odluka Vijeća 2008/376/EZ od 29. travnja 2008.

²⁰ Uredba (EU) br. 1291/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. (SL L 347, 20.12.2013., str. 104.).

su izmijenjeni u svibnju 2017.²¹ Međutim, ta je izmjena provedena više od tri godine nakon početka provedbe Obzora 2020.

34 Komisija (GU RTD) upravlja programima Istraživačkog fonda za ugljen i čelik uz pomoć nekoliko skupina stručnjaka na visokoj razini. To su:

- (a) Odbor za ugljen i čelik, koji okuplja predstavnike svih država članica
- (b) Savjetodavna skupina za ugljen i Savjetodavna skupina za čelik, koje okupljaju stručnjake koji predstavljaju industrijske proizvođače i korisnike, istraživačke centre te sveučilišta
- (c) sedam tehničkih skupina²² koje prate projekte u tijeku, obavljaju evaluacije rezultata projekata te pružaju podršku Komisiji i savjetodavnim skupinama

35 Usporedba glavnih značajki programa Istraživačkog fonda za ugljen i čelik te okvirnog programa Obzora 2020. prikazana je u **tablici 1.**

Tablica 1. – Usporedba Istraživačkog fonda za ugljen i čelik i okvirnog programa Obzor 2020.

			Savjetovanje	Upravljanje	Evaluacija
Istraživački program za ugljen i čelik	Odluka Vijeća 2003/76/EZ od 1. veljače 2003., SL L 29, 1.2.2003.	Prihodi izdvojeni iz upravljanja namjenskom imovinom	Slična komitologija i angažiranje istorazinskih skupina	Slična pravila o sudjelovanju i financiranju	Slični evaluacijski kriteriji
Okvirni program za istraživanje Obzor 2020.	Uredba (EU) br. 1291/2013 o osnivanju programa Obzor 2020. (SL L 347, 20.12.2013., str. 109.)	Proračun za istraživanje			

Izvor: Sud.

36 U zaključku izvješća o procjeni istraživačkog programa Istraživačkog fonda za ugljen i čelik iz 2013. godine navedeno je da je istraživački program djelotvorno pridonio gospodarskoj održivosti dotičnih sektora. U izvješću o procjeni koristi

²¹ Odluka Vijeća (EU) 2017/955 od 29. svibnja 2017. o izmjeni Odluke 2008/376/EZ (SL L 144, 7.6.2017., str. 17.).

²² Zapisnik s 21. sastanka SAG-a, 5. prosinca 2018. Prema naputcima Savjetodavne skupine za ugljen i Savjetodavne skupine za čelik i uz podršku Odbora za ugljen i čelik 2018. godine, Komisija je odlučila smanjiti broj tehničkih skupina s 12 na 7.

ostvarene projektima Istraživačkog fonda za ugljen i čelik razvrstane su u šest glavnih kategorija²³:

- financijski povrat: smanjenje troškova, povećanje produktivnosti, ušteda energije i sirovina te porast tržišnog udjela
- koristi za okoliš
- zdravstvena i sigurnosna pitanja
- razvoj znanja, uključujući modeliranje
- razvoj inovativnih primjena
- sredstva za bolju uporabu ugljena i čelika

---

²³ Izvješće o procjeni istraživačkog programa Istraživačkog fonda za ugljen i čelik – GU za istraživanje i inovacije, 2013., str. 80.

Zaključak

37 U razdoblju 2002. – 2018. vlasnički kapital EZUČ-a u likvidaciji porastao je s 420 milijuna eura na 1,5 milijardi eura. Postupak likvidacije gotovo je završen i preostaju tek neznčajni iznosi za zajmove na kraju 2019. godine (vidi odlomke [15.](#) – [17.](#)).

38 Tim iznosima dostupnima za ulaganja upravlja Komisija u skladu s odobrenim smjernicama za ulaganje, istim onima koje se upotrebljavaju za upravljanje drugim portfeljima za koje je odgovorna Komisija (GU ECFIN) (vidi odlomke [18.](#) – [20.](#)). Međutim, zbog niskih kamatnih stopa prihodi od upravljanja imovinom trenutačno su vrlo niski: 2018. godine dosegli su tek 3 milijuna eura (vidi odlomke [21.](#) – [23.](#)).

39 U trenutačnoj klimi niskih kamatnih stopa financiranje Istraživačkog fonda za ugljen i čelik isključivo na temelju prihoda od upravljanja imovinom nije održivo (vidi odlomke [25.](#) – [29.](#)). Izmjene višegodišnjih financijskih smjernica, koje su trenutačno u izradi, pružaju priliku za ponovno razmatranje svrhe Istraživačkog fonda za ugljen i čelik (vidi odlomak [24.](#)). Izmjena financijskih smjernica hitno je potrebna te bi trebala ponuditi rješenja kojima bi se vlasnički kapital EZUČ-a u likvidaciji moglo učiniti produktivnim unutar okvirnih programa EU-a za istraživanja.

40 Najnoviji razvoj događaja dobrodošao je pozitivan pomak prema većoj integraciji i usklađivanju Istraživačkog fonda za ugljen i čelik s okvirnim programima EU-a za istraživanja i potiče održivi rast utemeljen na inovacijama (vidi odlomke [30.](#) – [36.](#)). Ta će integracija omogućiti uključivanje potpore za istraživanja u sektorima povezanim s industrijom ugljena i čelika u okvirne programe EU-a za istraživanje i time pojednostaviti upravljanje financiranjem istraživanja.

Ovo je izvješće usvojilo IV. revizijsko vijeće, kojim predsjedava član Revizorskog suda Alex Brenninkmeijer, na sastanku održanom u Luxembourgju 3. rujna 2019.

Za Revizorski sud

Klaus-Heiner LEHNE
predsjednik

Pojmovnik

Europska investicijska banka (EIB)

Banka EU-a koja je u vlasništvu država članica EU-a i zastupa njihove interese. Blisko surađuje s drugim institucijama EU-a s ciljem provedbe politike EU-a.

Europska zajednica za ugljen i čelik (EZUČ)

Zajedničko tržište ugljena i čelika utemeljeno 1952. s ciljem reguliranja ponude, pristupa, određivanja cijena i uvjeta rada kako bi se promicalo zapošljavanje, gospodarski rast i međunarodna trgovina. Sastoji se od šest država članica (Belgija, Njemačka, Francuska, Italija Luksemburg i Nizozemska). Ova je organizacija bila preteča institucija EU-a.

Fond BUFI - Fond za novčane kazne uplaćene u proračun

Fond koji je osnovan 2010. godine preko kojeg Komisija upravlja novčanim kaznama naplaćenima na privremenoj osnovi te ih ulaže u određene kategorije financijskih instrumenata.

Istraživački fond za ugljen i čelik

Fond je osnovan 2002. da se iskoristi uspjeh Europske zajednice za ugljen i čelik te podupre inovativne projekte s ciljem poboljšanja sigurnosti, učinkovitosti i konkurentnosti u području industrije ugljena i čelika EU-a.

Likvidacija

Proces raspuštanja pravne osobe koji uključuje zaključenje financijskog poslovanja, prodaju ili prijenos imovine te raspoređivanje eventualnih ostvarenih prihoda među partnerima, dioničarima ili preuzimateljima.

Rezultati EZUČ-a u likvidaciji

Na ukupne rezultate EZUČ-a u likvidaciji utječu rezultati likvidacije financijskog poslovanja EZUČ-a, neto prihod od ulaganja i financiranje Istraživačkog fonda za ugljen i čelik.

Ured za upravljanje individualnim materijalnim pravima i njihovu isplatu

Služba Europske komisije koja utvrđuje, izračunava i isplaćuje plaće i druga financijska prava osoblja EU-a.

Revizorski tim

Ovaj pregled usvojilo je IV. revizijsko vijeće, kojim presjeda član Suda Alex Brenninkmeijer i koje je specijalizirano za rashodovna područja reguliranja tržišta i konkurentnog gospodarstva. Radni zadatak predvodio je član Suda Alex Brenninkmeijer, a potporu su mu pružali voditelj njegova ureda Raphael Debets, ataše u njegovu uredu Di Hai, glavni rukovoditelj John Sweeney i voditelj radnog zadatka Marc Hertgen. Jezičnu podršku pružao je Richard Moore.

Slijeva nadesno: John Sweeney, Alex Brenninkmeijer, Marc Hertgen, Raphael Debets.

U ovom pregledu iznesena je procjena djelotvornosti provedbe postupka likvidacije Europske zajednice za ugljen i čelik (EZUČ). Postupak je gotovo završen, a vlasnički kapital EZUČ a porastao je na 1,5 milijardi eura. Međutim, financiranje istraživanja u području ugljena i čelika više nije održivo zbog niskih kamatnih stopa koje su posljedica trenutnog stanja na financijskim tržištima.

Ovaj pregled nije revizijsko izvješće, već iznosi činjenice i analizu.

EUROPSKI REVIZORSKI SUD
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Upiti: eca.europa.eu/hr/Pages/ContactForm.aspx

Internetske stranice: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

© Europska unija, 2019

Za svaku uporabu ili umnažanje fotografija ili druge građe koja nije obuhvaćena autorskim pravima Europske unijedopuštenje se mora zatražiti izravno od nositelja autorskih prava.

**EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD**